

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПАРТНЕР
проекту
«Сумщина банківська» -
ПАТ АБ «СТОЛИЧНИЙ»,
єдиний регіональний банк
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

■ ПРОДОВЖЕННЯ.
Початок у №№8-9.

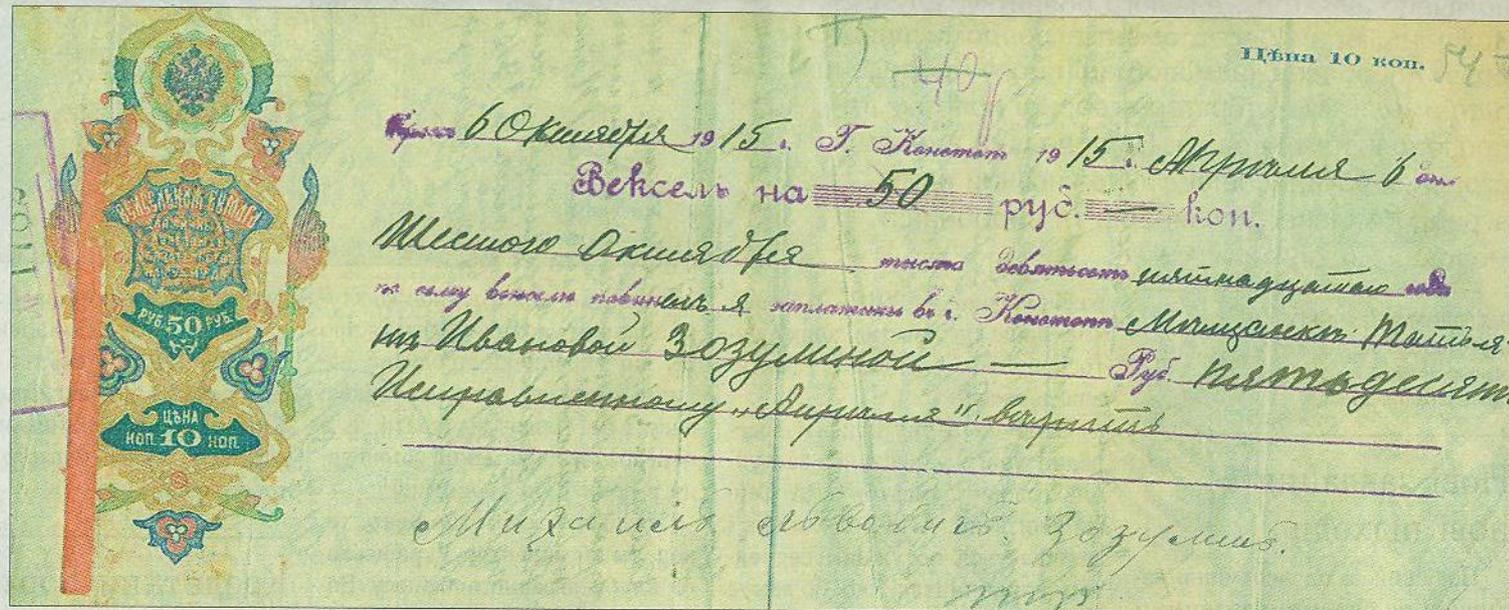
СЕРГІЙ ТИХЕНКО

Керівництво банку обиралося міською громадою

Перший банк такого типу був заснований ще в 1788 р. у м. Вологда під назвою «Позичковий банк». Такі банки створювалися при міських думах і були підконтрольні міській громаді, перед якою регулярно звітували про свою діяльність. Основний капітал банків складався з пожертвувань приватних осіб і міських громад. На час заснування банку він не міг бути меншим ніж 10 тис. крб. сріблом. Керувало банком правління у складі директора і його заступників (офіційна назва - товаришів), які обиралися міською громадою.

Міські громадські банки здійснювали класичні банківські операції, але вони мали певну перевагу в тому, що їм було надане право надавати як короткотермінові позики під заставу цінних паперів, товарів, так і довгострокові - під заставу нерухомості.

Особливістю міських громадських банків була повна орієнтація на інтереси міста, міської громади. Громадянин, який жертвував кошти на заснування банку, не ставав його власником. Він мав лише два привілеї, як-то: можливість присвоє-

На фото зображено лицьову частину векселя міщанки Зозуліної. Неграмотність міщанки не стояла на заваді фінансовим угодам. Один з надписів на векселі такий: **«Мещанка Татьяна Иванова Зозулина, а за нее неграмотную по ея личной просьбе расписался Казак Ефим Матвеевич Клименко».**

Початком своєї історії міські банки завдячують **«Жалованной грамоте городам»**, виданій Катериною II в 1785 році. Стаття 153 цього документа повідомляла, що **«из остающихся от городового расхода денег дозволяется городам завести банки на общин государственных установлениях, или же в заведённые публичные банки деньги свои отдавать для приращения»**

ння банку його імені і отримання титулу почесного директора, що давало право отримання звітів про стан справ у банку.

Міський банк – як майданчик і гарант

Бурхливий ріст дрібної буржуазії, купецтва, а отже, і розвиток промисловості, сільського господарства потребував значних позичок і простого механізму їх надання. При цьому закладалися підвалини кредитування середніх верств міського населення. Нерідко міські банки встановлювали верхню межу позич-

ки заради того, щоб надати позички якомога ширшому колу позичальників. Доволі суттєвий щорічний прибуток (наприклад, у Сумського міського громадського банку він коливався від 10 000 до 30 000 крб.) перераховувався на користь міської громади. Міський банк слугував майданчиком і гарантом для численних міських благодійних та патріотичних програм, працюючи в цілому на користь громади.

Для порівняння: у м. Суми в 2012 р. було зареєстровано понад 60 банківських установ та їх відділень. При цьому жодна з них не була заснована та не належала

місцевій громаді. Єдиним регіональним банком, що має сумську реєстрацію та сплачує податки і збори в місцеву казну, є ПАТ АБ «СТОЛИЧНИЙ».

Фінансовий інструмент – вексель

Шахрайство, махінації в банківській сфері були надзвичайно рідкісним явищем. Порядність, репутація, безумовне виконання прийнятих зобов'язань були неписаним правилом взаємовідносин банкірів та їх клієнтів. Як наслідок, у банківських та позабанківських розрахунках того часу значне місце посідав такий інструмент, як вексель, що цілком відповідав рівню грошового обігу, фінансовій та юридичній культурі суспільства. Вексель виконував функції цінного паперу, засобу кредитування, здійснення товарних та грошових розрахунків. Облік векселів був однією з найбільш поширених та дохідних операцій банків.